

ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

5

Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κεντρική Μακεδονία
περιφέρεια
Δυτικής Μακεδονίας
περιφέρεια
Ηπείρου
περιφέρεια
Θεσσαλίας
περιφέρεια
Ιονίων Νήσων
περιφέρεια
Δυτικής Ελλάδας
περιφέρεια
Στερεάς Ελλάδας
περιφέρεια
Πελοποννήσου
περιφέρεια
Βορείου Αιγαίου
περιφέρεια
Νοτίου Αιγαίου
περιφέρεια
Κρήτης
περιφέρεια

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη ανατέθηκε από τον Ε.Ο.Τ. τον Ιανουάριο 2002 στο γραφείο μελετών Ελένης Οικονομίδου με ειδικό σύμβουλο την ICAP Α.Ε., ύστερα από δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Στο πρώτο μέρος της μελέτης γίνεται διάγνωση του δυναμικού της τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, η οποία περιλαμβάνει αξιολόγηση των υφιστάμενων πόρων, της τουριστικής προσφοράς και της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος, καθώς και εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας ειδικών περιοχών. Στη συνέχεια αναλύονται τα πλεονεκτήματα και οι αδυναμίες της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης, επισημαίνονται οι ευκαιρίες και οι απειλές που αντιμετωπίζει το τουριστικό δυναμικό της περιφέρειας και διερευνάται η δυναμική ζήτηση.

Στο δεύτερο μέρος προτείνεται η στρατηγική τουριστικής ανάπτυξης της περιφέρειας, καθορίζονται στόχοι και άξονες προτεραιότητας και καταστρώνεται πρόγραμμα δράσης.

1. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

1.1. Αξιολόγηση των υφιστάμενων τουριστικών πόρων.

Η Περιφέρεια διαθέτει αφθονία και ποικιλία φυσικών πόρων, η οποία δίνει τη δυνατότητα εκμετάλλευσης πολλών μορφών εναλλακτικού τουρισμού: ακτές, αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία, μνημεία της νεότερης ιστορίας, ιαματικές πηγές, παραδοσιακούς οικισμούς, ποτάμια, λίμνες, βιότοπους, αισθητικά δάση και τοπία φυσικού κάλλους, μεταξύ των οποίων αντιπροσωπευτικές περιοχές είναι η Ολυμπία, παγκοσμίως γνωστό μνημείο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, η Αγία Λαύρα, το Μέγα Σπήλαιο, η κοιλάδα του Αλφειού, η λίμνη του Καϊάφα με τις ιαματικές της πηγές, οι υγρότοποι του Αχελώου και του Αμβρακικού, τα αισθητικά δάση Καλαβρύτων και Σελέμνου Πατρών, τα δάση Στροφυλιάς, Φολοής και Φράξου, τα φαράγγια του Βουραϊκού, κ.ά.

Διαπιστώνεται ωστόσο ανεπαρκής αξιοποίηση των πόρων αυτών:

- Ανεπαρκής ή και στρεβλή τουριστική αξιοποίηση σημαντικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων με ανισοκατανομή και τοπικές διαφοροποιήσεις ως προς τη μορφή, τις δραστηριότητες και τις τουριστικές ροές,
- Μη αξιοποίηση σημαντικών τουριστικών πόρων (ακτών, ιαματικών πηγών, αρχαιολογικών τόπων, περιοχών οικολογικού ενδιαφέροντος, κ.ά.),
- Ελλιπής στήριξη και προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού (χειμερινός, ιαματικός, αρχαιολογικός, συνεδριακός, οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, κ.ά.) σε συνδυασμό με την έλλειψη ειδικών τουριστικών υποδομών,
- Ανεπάρκειες ευρύτερου περιβάλλοντος τουριστικής δραστηριότητας, όπως: ανεπάρκειες κοινωνικοοικονομικής υποδομής και υποδομής μεταφορών, ρύπανση περιβάλλοντος, ατελής οργάνωση της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής, περιορισμένες δημόσιες και ιδιωτικές δαπάνες, αδυναμίες στο αστικό σύστημα της περιφέρειας, οργανωτικές ελλείψεις των υπηρεσιών που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, την προώθηση και την υλοποίηση επενδύσεων.

Με βάση το υπάρχον φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα διεθνούς και εθνικής προβολής, αναδεικνύονται αξιολογικά ως επικρατέστερες για άμεση τουριστική αξιοποίηση με επαύξηση και εξειδίκευση του τουριστικού προϊόντος οι εξής πέντε Τουριστικές Ενότητες

- Τουριστική Ενότητα Ακράτας - Αιγίου - Καλαβρύτων / Ορεινή περιοχή,
- Τουριστική Ενότητα Ακράτας - Αιγίου - Καλαβρύτων / Πεδινή περιοχή,
- Τουριστική Ενότητα ΒΔ Ακτών Ηλείας - Κυλλήνης / Παράκτια περιοχή,
- Τουριστική Ενότητα ΝΔ Ηλείας - Καΐαφα / Παράκτια περιοχή
- Τουριστική Ενότητα των Ακτών του Αμβρακικού

Οι πέντε αυτές περιοχές διαθέτουν ήδη κάποια τουριστική αξιοποίηση, όμως είναι δυνατή η περαιτέρω ανάπτυξή τους χωρίς να παραβλάπεται η φέρουσα ικανότητά τους.

1.2. Αξιολόγηση της υφιστάμενης τουριστικής προσφοράς και της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος της περιφέρειας.

1.2.1. Τα κύρια συμπεράσματα της αξιολόγησης της τουριστικής προσφοράς (ανωδομής και υποδομής):

- Η μεγάλη συγκέντρωση τουριστικών κλινών (94% του συνόλου της Περιφέρειας) που παρατηρείται στις παράκτιες περιοχές (Αρχ. Ολυμπίας, Πάτρας, Πύργου, Κυλλήνης κυρίως)
- Το πολύ μικρό ποσοστό των τουριστικών κλινών (6% του συνόλου της Περιφέρειας) που βρίσκεται στις ορεινές περιοχές (Καλαβρύτων και Ορεινής Ναυπακτίας κυρίως)
- Το μικρό ποσοστό ξενοδοχειακών μονάδων υψηλής ποιοτικής στάθμης (6% ΑΑ' και Α' τάξης, 20% Β') σε σχέση με το ποσοστό μέσης προς χαμηλή (73% Γ' - Δ' - Ε' τάξης)
- Το μεγάλο ποσοστό μικρού και μεσαίου μεγέθους μονάδων (84% κάτω των 100 κλινών)
- Η ύπαρξη ικανοποιητικής υποδομής ειδικών μορφών τουρισμού στις περιοχές Πατρών, Πύργου - Αρχ. Ολυμπίας, Κυλλήνης και δευτερευόντως στην περιοχή Καλαβρύτων.
- Η ύπαρξη αξιολογής ειδικής τουριστικής υποδομής μικρότερης κλίμακας στις περιοχές Μεσολογίου - Αιτωλικού, Ναυπακτίας, Ακράτας - Αιγίου, Κ. Αχαΐας - Καλογηράς.
- Η ελλιπής τουριστική υποδομή στις περιοχές Αμβρακικού, Δυτ. Ακτών και Ενδοχώρας Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας.
- Η σχεδόν ανύπαρκτη τουριστική υποδομή στις ορεινές περιοχές της περιφέρειας, πλην Καλαβρύτων και Ναυπακτίας.

1.2.2 Σύνθεση τουριστικού προϊόντος Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα από πλευράς πρωτογενούς τουριστικής προσφοράς, τα οποία μέχρι σήμερα μένουν σχεδόν αναξιοποίητα. Έτσι, ο εισερχόμενος τουρισμός στην Περιφέρεια είναι κυρίως εσωτερικός - με εξαίρεση το Ν. Ηλείας όπου επικρατούν οι αλλοδαποί επισκέπτες της Αρχαίας Ολυμπίας - τα υπάρχοντα καταλύματα ανήκουν κατά ποσοστό 70% σε χαμηλές κατηγορίες, ενώ η μέση διάρκεια παραμονής είναι ιδιαίτερα περιορισμένη σε 5 ημέρες έναντι 8 που είναι ο μέσος όρος του συνόλου της χώρας. Παρόλα αυτά η τουριστική κίνηση είναι ανοδική για την περιφέρεια και τους επιμέρους Νομούς. Αντίστοιχα, αύξηση σημειώνει διαχρονικά και το ξενοδοχειακό δυναμικό.

Στον Ν. Αιτωλοακαρνανίας η πελατεία είναι σχεδόν αποκλειστικά ημεδαποί παραθεριστές και εκδρομείς που ταξιδεύουν μεμονωμένα. Στον Ν. Αχαΐας η πελατεία είναι μεικτή, επικρατούν οι ημεδαποί και ο τουρισμός είναι περιηγητικός ή παραθεριστικός για τους ημεδαπούς, μαζικός παραθεριστικός ή περιηγητικός ή διερχόμενος για τους αλλοδαπούς. Στον Ν. Ηλείας επικρατούν οι αλλοδαποί με μαζικό παραθεριστικό και περιηγητικό τουρισμό. Αντίστοιχα κινούνται μαζικά ή μεμονωμένα οι ημεδαποί περιηγητές της περιοχής και μεμονωμένα οι παραθεριστές.

Αν και η συμμετοχή του αριθμού των κλινών που αντιστοιχούν σε τουριστικά καταλύματα Γ, Δ-Ε τάξης είναι μεγάλη (47,5%), ο προσανατολισμός του δυναμικού είναι προς τα τουριστικά καταλύματα πολυτελείας, Α' και Β' τάξης (52,5%), τα οποία εμφανίζουν τάση αύξησης του μεριδίου τους την περίοδο 1997- 2001.

Η Αχαΐα συγκεντρώνει το 43%, η Ηλεία το 34% και η Αιτωλοακαρνανία το 23% του συνολικού αριθμού των εγγεγραμμένων τουριστικών επιχειρήσεων (2000). Εκτιμάται ότι πάνω από το 80% του συνολικού αριθμού επιχειρήσεων αφορά ξενοδοχεία.

1.2.3 Διαβάθμιση τουριστικών ενοτήτων κατά βαθμό τουριστικής ανάπτυξης

I. Ώριμες περιοχές

- Η παράκτια περιοχή Πύργου - Αρχαίας Ολυμπίας (10α)
- Η παράκτια περιοχή Πατρών (7α)
- Οι Β.Δ. ακτές Ηλείας - Κυλλήνης (9)
- Η παράκτια περιοχή Ακράτας - Αιγίου (6α)
- Η παράκτια περιοχή Ναυπακτίας (4α)

II. Δυναμικές περιοχές

- Δυτικών Ακτών Αιτωλοακαρνανίας (2)
- Η ορεινή περιοχή Καλαβρύτων (6β)
- Μεσολογγίου - Αιτωλικού (3)

III. Αναξιοποίητες περιοχές

- Η ορεινή περιοχή της τουριστικής ενότητας Αμβρακικού (1β)
- Η ορεινή περιοχή της ενδοχώρας Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας (5β)
- Η ορεινή περιοχή Αχαΐας (7β)
- Η ορεινή περιοχή της ενότητας Πύργου - Αρχαίας Ολυμπίας (10β)
- Η ορεινή περιοχή της ενότητας Ν.Δ. Ηλείας - Καϊάφα (11β)

IV. Περιοχές με δυνατότητες ανάπτυξης

- Η παράκτια περιοχή Αμβρακικού (1α)
- Η ορεινή Ναυπακτία (4β)
- Η παραλίμνια περιοχής της ενδοχώρας Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας (5α)
- Η παράκτια περιοχή Ν.Δ. Ηλείας - Καϊάφα (11α)

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - 2003

ΤΑΞΗ	ΑΑ	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΑΔΕΣ	1	17	45	119	35	15	232
ΔΩΜΑΤΙΑ	354	1.727	2.065	2.993	581	172	7.892
ΚΛΙΝΕΣ	665	3.382	3.909	5.661	1.158	363	15.138

1.3. Εκτίμηση της “φέρουσας ικανότητας” συγκεκριμένων περιοχών της περιφέρειας ως προς την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.

Σε συνεργασία με τον ΕΟΤ, επελέγησαν για την εκτίμηση φέρουσας ικανότητας περιοχές αντιπροσωπευτικές ως προς την κατηγορία χώρου, τον βαθμό τουριστικής ανάπτυξης, τους τουριστικούς πόρους και τις δυνατότητες εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Οι περιοχές αυτές ήταν:

1. Ακτές Αμβρακικού Ν. Αιτωλοακαρνανίας
2. Παράκτια περιοχή Ακράτας - Αιγίου Ν. Αχαΐας
3. Ορεινή περιοχή Καλαβρύτων
4. Ευρύτερη περιοχή Κυλλήνης Ν. Ηλείας
5. Ευρύτερη περιοχή Καϊάφα

Τα γενικά συμπεράσματα που προέκυψαν από την ειδική αυτή διερεύνηση ήταν:

- Δεν διαπιστώθηκε υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας στις περιοχές που εξετάστηκαν, αντίθετα σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχουν περιθώρια αύξησης των κλινών.
- Το διαχειριστικό πρότυπο είναι επιθυμητό στις περισσότερες περιοχές, ενώ το οικολογικό θα περιορίζεται σε περιοχές με σημαντικούς διεθνώς προστατευόμενους περιβαλλοντικούς πόρους.
- Παρόλο που ο μαζικός τουρισμός θα συνεχίσει να αναπτύσσεται, υπάρχουν δυνατότητες ελέγχου, ρύθμισης και οργάνωσης των περιοχών στις οποίες συγκεντρώνεται. καθώς και η εκτόνωση του σε νέες περιοχές, με στόχο την χωρική ανακατανομή και την μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της τουριστικής δραστηριότητας.

1.4. Ανάλυση των ευρύτερων επιπτώσεων του τουρισμού στην οικονομία, την τοπική κοινωνία, τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιφέρειας.

Ο τουρισμός δεν είναι επαρκώς αναπτυγμένος στην Δυτική Ελλάδα. Η περιφέρεια υστερεί τόσο σε επίπεδο ανάπτυξης του τομέα (21 κλίνες ανά 1000 κατοίκους, έναντι 60 κλινών στη χώρα ως σύνολο), όσο και στη δυναμική της τάσης εξέλιξης του τομέα (αύξηση κλινών κατά 4% την περίοδο 1992-2000, έναντι 29% στη χώρα ως σύνολο).

Δεδομένης της συμβολής του τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, η υστέρηση αυτή εκτιμάται ότι έχει κόστος για την περιφέρεια του εκφράζεται σε χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο, μεγαλύτερη ανεργία και στασιμότητα του πληθυσμού.

Εάν ο τουρισμός στην περιφέρεια ήταν το ίδιο αναπτυγμένος, όπως και στο σύνολο της χώρας κατά μέσο όρο, το περιφερειακό ΑΕΠ θα ήταν υψηλότερο κατά 7-8 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το σημερινό του επίπεδο, ενώ θα είχαν δημιουργηθεί τουλάχιστον 12.000-15.000 πρόσθετες θέσεις απασχόλησης και ο πληθυσμός της περιφέρειας αντί μείωσης κατά περίπου 5% στη δεκαετία 1991-2001, θα είχε παραμείνει σταθερός στα επίπεδα της προηγούμενης δεκαετίας.

Η εικόνα αυτή δεν συμβαδίζει με την αφθονία τουριστικών πόρων στην περιοχή, αλλά και με την εκφρασμένη θετική στάση και βούληση των τοπικών φορέων και του πληθυσμού για την ανάπτυξη του τομέα στο μέλλον.

Το ανθρώπινο δυναμικό του τομέα έχει τη βάση που επιτρέπει την αναβάθμιση των υπαρχουσών μονάδων σε τεχνολογικό και οργανωτικό επίπεδο. Περισσότερο από 50% των απασχολούμενων είναι απόφοιτοι τουλάχιστον λυκείου και μπορούν με συνεχιζόμενη και δια βίου κατάρτιση να αποκτούν γνώσεις και ικανότητες που απαιτούνται στη σύγχρονη τουριστική μονάδα.

Αναδεικνύεται λοιπόν η πρόκληση για ανάπτυξη του τουρισμού στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ως εργαλείου συνολικής ανάπτυξής της.

Τα βασικά **συμπεράσματα** που συνάγονται αναφορικά με τις επιπτώσεις του τουρισμού στον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συνοψίζονται στα εξής:

Η πολιτιστική διάσταση σήμερα είναι υποβαθμισμένη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, παρά τον πλούτο και τη διεθνή αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και ως εκ τούτου δεν συμβάλλει - όσο θα ήταν δυνατό και επιθυμητό - στην εξειδίκευση και τον εμπλουτισμό των τουριστικών υπηρεσιών.

Το περιβάλλον, με τη μορφή των φυσικών και πολιτιστικών πόρων μιας περιοχής συνιστά τον βασικότερο παράγοντα πρωτογενούς τουριστικής προσφοράς και επομένως πόλο έλξης τουρισμού. Στην Ελλάδα και ειδικότερα σε περιφέρειες με πλούσιο περιβαλλοντικό απόθεμα όπως είναι η Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας, η πολιτιστική διάσταση του τουρισμού είναι δεδομένη. Οι επιπτώσεις στον πολιτισμό, με τη μορφή του πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος είναι κατά κανόνα αρνητικές, λόγω της γεωγραφικής συγκέντρωσης και της εποχικότητας του σύγχρονου μαζικού τουρισμού. Το γεγονός αυτό επιβάλλει πολιτικές επιλογές με πάγιο στόχο την βιώσιμη ισορροπία μεταξύ τουριστικής ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος. Τέλος οι μηχανισμοί αφομοίωσης και απόρριψης του εισερχόμενου τουρισμού από τις τοπικές κοινωνίες συνήθως υπολειπουργούν, καθώς μεταξύ ντόπιων και ξένων οι ομοιότητες είναι περισσότερες από τις διαφορές.

1.5. Ανάλυση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών της σημερινής τουριστικής ανάπτυξης.

Δύο βασικά χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης του τουριστικού τομέα της περιφέρειας είναι το συγκριτικά μικρό μέγεθος των τουριστικών καταλυμάτων και η αυξημένη εποχικότητα της ζήτησης κυρίως για τους νομούς Αχαΐας και Ηλείας.

Τα σημαντικότερα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι ο πολιτιστικός πόρος της Αρχαίας Ολυμπίας, σε συνδυασμό με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων του 2004, θέση της περιφέρειας ως Δυτικής πύλης της χώρας και δυνητικού κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, τα μεγάλα δημόσια έργα (π.χ. η γέφυρα Ρίου Αντίρριου), η αφθονία και η ποικιλία των φυσικών πόρων, η οποία δίνει τη δυνατότητα εκμετάλλευσης πολλών μορφών εναλλακτικού τουρισμού και ο σχετικά χαμηλός βαθμός τουριστικού κορεσμού. Τέλος η προνομακή συγκέντρωση τουριστικών, φυσικών και πολιτιστικών πόρων εθνικής και διεθνούς εμβέλειας.

Οι κυριότερες θετικές εξελίξεις σχετίζονται με την ολοκλήρωση των μεγάλων δημόσιων έργων υποδομής, την αξιοποίηση των ωφελειών από τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004, την υποψηφιότητα και ανάδειξη της Πάτρας ως πολιτιστικής πρωτεύουσας και τη δημιουργία καταλυμάτων εναλλακτικού τουρισμού.

Η διάγνωση των προβλημάτων αφορά αφενός μεν τα γενικότερα διαρθρωτικά προβλήματα του Ελληνικού τουρισμού, τα οποία επηρεάζουν και την περιφέρεια (ειδική τουριστική υποδομή, εποχικότητα ζήτησης, παρεχόμενες υπηρεσίες, συγκέντρωση της τουριστικής προσφοράς, περιορισμένη προβολή, ανεπαρκής συνεργασία μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, καθυστέρηση στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών κλπ), και τα ειδικότερα προβλήματα που εντοπίζονται στην περιφέρεια.

Συγκεκριμένα, για τη περιφέρεια, ορισμένα από τα κυριότερα προβλήματα που επισημαίνονται είναι η ανεπαρκής υποδομή των αεροδρομίων για υποδοχή πολιτικών πτήσεων, έλλειψη στρατηγικής μάρκετινγκ, ελλιπής τουριστική προβολή, έλλειψη τουριστικής ταυτότητας, περιορισμένη προσφορά οργανωμένων τουριστικών πακέτων μικρός αριθμός τουριστικών καταλυμάτων “υψηλών κατηγοριών”, περιορισμένο ιδιωτικό επενδυτικό ενδιαφέρον, ποιοτική και ποσοτική έλλειψη προσωπικού κλπ). Τέλος, παρουσιάζονται ορισμένες ιδιαίτερες αδυναμίες σε επίπεδο νομών όπως πολλές αναξιοποίητες παραλιακές ζώνες (Ηλεία, Αιτωλοακαρνανία) άναρχη οικιστική ανάπτυξη σε ορισμένες περιοχές (κυρίως Ηλεία και Αχαΐα), έλλειψη μεγάλων ιδιωτικών επενδύσεων (κυρίως Αιτωλοακαρνανία) και αρκετά περιορισμένη προσφορά σε τουριστικά καταλύματα “υψηλών” κατηγοριών

1.6. Διερεύνηση των ευκαιριών και των δυνατοτήτων αξιοποίησης, αναβάθμισης και προβολής του τουριστικού δυναμικού της περιφέρειας.

- I. Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και η ανακήρυξη της πόλης των Πατρών σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 2006 και σε τόπο διοργάνωσης των Μεσογειακών Αγώνων του 2008, αποτελούν σημαντικές ευκαιρίες για την προβολή των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην πολιτιστική κληρονομιά.
- II. Η αναζήτηση νέων μορφών πολιτιστικών υπηρεσιών συνδέοντας τον πολιτισμό και το χώρο με τις νέες τεχνολογίες, τις τέχνες και την κοινωνία της πληροφορίας και του πολυθεάματος, προκειμένου να διασφαλιστεί η προσέλκυση των νέων γενεών και να διατηρηθούν οι ιδιαιτερότητες, η πολυμορφία και ο πλούτος της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιφέρειας, θα υποστηρίξουν τα μέγιστα την αξιοποίηση των τουριστικών πόρων της Περιφέρειας.
- III. Η προστασία, ανάδειξη, προβολή ενοποίηση - διασύνδεση και ολοκληρωμένη διαχείριση των τοπίων φυσικού κάλλους και των περιβαλλοντικά ευαίσθητων και προστατευόμενων περιοχών της περιφέρειας θα μπορούσε να πολλαπλασιάσει το τουριστικό προϊόν και να διευρύνει την εξειδίκευσή του σε πολλαπλά θεματικά πεδία με συμπληρωματικές πολιτιστικές δράσεις και ένα πλέον διεθνή προσανατολισμό των τουριστικών υπηρεσιών.
- IV. Ο ορθολογικός σχεδιασμός και η κατάρτιση διαχειριστικών σχεδίων για το σύνολο των τοπίων ιδιαίτερου φυσικού περιβάλλοντος με σκοπό την αποθάρρυνση της άναρχης δόμησης και την ενθάρρυνση δραστηριοτήτων φιλικών με τα κατά τόπους οικοσυστήματα, θεωρείται κρίσιμη παράμετρος για την αποτελεσματική προστασία του.
- V. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή αστικών πολιτικών για την αναβάθμιση των οικιστικών κέντρων υποστήριξης της τουριστικής δραστηριότητας και συμπληρωματικών δράσεων συνεργασίας ανάμεσα στην πόλη και την ύπαιθρο θεωρείται προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου πολιτιστικών και οικολογικών χωροταξικών - τουριστικών ζωνών.
- VI. Η επωφελής αξιοποίηση των χρηματοδοτήσεων του III ΚΠΣ που εξειδικεύονται απόλυτα στις ανάγκες της περιφέρειας από άποψη φυσικών και πολιτιστικών πόρων συνιστούν καίριο εργαλείο για την προβολή και ανάδειξη των τουριστικών πόρων.

1.7. Εξέταση των απειλών και εντοπισμός προβληματικών ζωνών και τομέων.

Η σημερινή δυναμική της τουριστικής ανάπτυξης στην Δυτική Ελλάδα αντιμετωπίζει αλλά και προκαλεί βασικές κατηγορίες προβλημάτων, όπως:

- Συγκέντρωση στις παράκτιες περιοχές και εγκατάλειψη των ορεινών περιοχών αναξιοποίητων, με συνακόλουθες επιπτώσεις στους πληθυσμούς των περιοχών αυτών.
- Σημειακές συγκεντρώσεις τουριστικών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων σε περιοχές και δημιουργία προβλημάτων φόρτισης.
- Συγκρούσεις χρήσεων γης τουρισμού με παραθεριστική κατοικία και γεωργία.
- Κινδύνους αλλαγής χρήσης της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.
- Κινδύνους υποβάθμισης των ακτών και των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων από έντονες και ανοργάνωτες τουριστικές δραστηριότητες και πιέσεις.
- Υπερσυγκέντρωση και φόρτιση της μεταφορικής και τεχνικής υποδομής.
- Επερχόμενους κινδύνους από νέες τάσεις ανάπτυξης κατά μήκος των ακτών και των νέων οδικών αξόνων με την λειτουργία των μεγάλων έργων μεταφορικής υποδομής της περιφέρειας και την αύξηση της προσπελασιμότητας της.
- Επερχόμενοι κίνδυνοι από ανεξέλεγκτες τάσεις ανάπτυξης στην ευρύτερη περιοχή Αρχαίας Ολυμπίας και κατά μήκος των αξόνων προσπέλασής της, με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων 2004.

Τα προβλήματα ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας προέρχονται κυρίως από τις έντονες τοπικές συγκεντρώσεις της μαζικής προσφοράς. Αυτό, παρά την ύπαρξη και ευρεία κατανομή αξιόλογων τουριστικών πόρων στις περισσότερες παράκτιες και ορεινές περιοχές της Περιφέρειας.

Αρνητικό αποτέλεσμα της σημερινής πραγματικότητας είναι οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες, η μειωμένη ανταγωνιστικότητα και η μη βιώσιμη αναπτυξιακή προοπτική του τουρισμού στην Περιφέρεια.

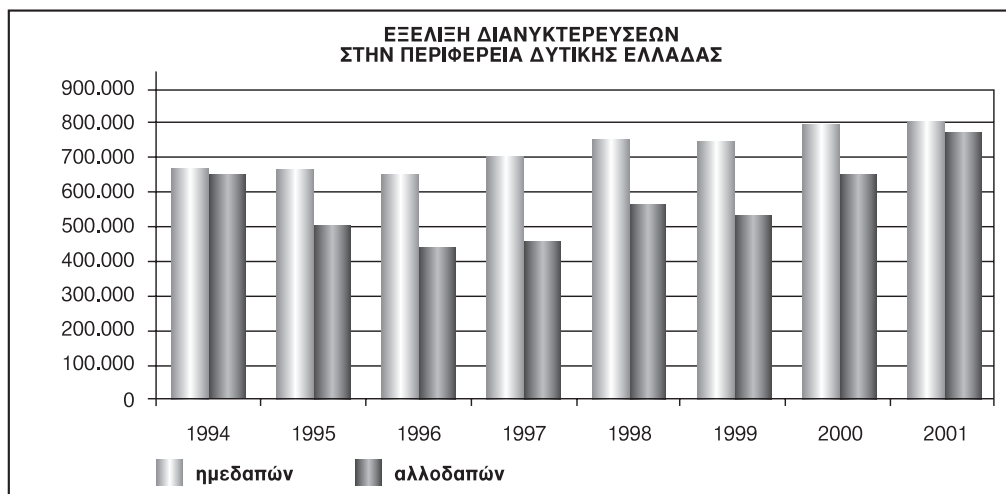
Έτσι, αναγκαία επιλογή πολιτικής φαίνεται να είναι η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού με βάση προσδιορισμένες τουριστικές ενότητες για το σύνολο της Περιφέρειας, στο χώρο των οποίων θα είναι δυνατή η σύνθεση των προσφερομένων υπηρεσιών με μέτρο την ποιότητα, την ποικιλία και την φιλοπεριβαλλοντική διαχείριση.

1.8. Διερεύνηση της δυνητικής ζήτησης, τόσο στις ξένες αγορές όσο και στο εσωτερικό.

Η περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδος συγκεντρώνει πολύ μικρό ποσοστό των συνολικών διανυκτερεύσεων της χώρας (της τάξης του 2,5% κατά μέσον όρο την τελευταία εξαετία). Οι νομοί που αποτελούν την περιφέρεια κατέχουν μικρό μερίδιο στις διανυκτερεύσεις των ημεδαπών και ακόμα μικρότερο στις διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών. Ως προς την σύνθεση της ζήτησης, οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών στην περιφέρεια καλύπτουν μερίδιο αρκετά υψηλότερο, σε σχέση με το αντίστοιχο σε επίπεδο χώρας συνολικά. Συγκεκριμένα, το μέσο ποσοστό συμμετοχής των ημεδαπών στις συνολικές διανυκτερεύσεις (ανά νομό) διαμορφώθηκε στην Αιτωλοακαρνανία σε 93,3%, στην Αχαΐα σε 55,7% και στην Ηλεία σε 33,6%.

Η πορεία της τουριστικής ζήτησης ήταν καθοδική στο παρελθόν αλλά τα τελευταία χρόνια καταγράφεται αύξηση των διανυκτερεύσεων τόσο των ημεδαπών όσο και των αλλοδαπών. Η θετική εξέλιξη στην ζήτηση σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρούσας μελέτης θα συνεχιστεί και στα επόμενα χρόνια, με μία καταρχήν μέση ετήσια αύξηση των διανυκτερεύσεων, κατά 1,6% για τους αλλοδαπούς και 1,4% για τους ημεδαπούς. Στις προβλέψεις αυτές εάν συνυπολογιστεί η επίδραση της διοργάνωσης των Ολυμπιακών αγώνων το 2004, η μέση ετήσια αύξηση για την περίοδο 2003-2008, σύμφωνα με τα αισιόδοξα σενάρια εξέλιξης θα ανέλθει σε 5,2% για τους αλλοδαπούς και 1,3% για τους ημεδαπούς, ενώ σύμφωνα με τα λιγότερο αισιόδοξα σε 3,4% για τους αλλοδαπούς και 1,3% για τους ημεδαπούς.

Όσον αφορά την εποχικότητα, η τουριστική ζήτηση των αλλοδαπών συγκεντρώνεται τους θερινούς μήνες, ενώ η ζήτηση των ημεδαπών παρουσιάζει διασπορά σε όλη την διάρκεια του έτους. Με δεδομένη όμως την κατανομή των διανυκτερεύσεων, όπου οι ημεδαποί καλύπτουν μερίδιο στο σύνολο αρκετά υψηλότερο από το αντίστοιχο της χώρας, ο τουρισμός μπορεί να ασκήσει θετική επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη των νομών της περιφέρειας, σε όλη την διάρκεια του έτους.

2. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2.1. Καθορισμός στρατηγικής για την προώθηση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης της περιφέρειας.

Για τον προσδιορισμό των πλαισίων (κατευθύνσεων και ορίων) ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ελήφθησαν υπόψη τα συμπεράσματα της Α' φάσης και ειδικότερα εκείνα που αφορούν:

- Τις Τουριστικές Ενότητες που προσδιορίστηκαν με βάση την αξιολόγηση των τουριστικών πόρων, της χωροταξικής οργάνωσης και αναπτυξιακής προοπτικής της Περιφέρειας.
- Το συγκριτικό πλεονέκτημα και τις κατευθύνσεις επιθυμητής ανάπτυξης του τουρισμού κάθε τουριστικής ενότητας.
- Την διαβάθμιση της τουριστικής ανάπτυξης των ενοτήτων.
- Τα όρια αντοχής των κρίσιμων για την τουριστική ανάπτυξη περιοχών, για τις οποίες εκτιμήθηκε η φέρουσα ικανότητα και τα γενικά συμπεράσματα από την εκτίμηση, που συνοψίζονται ως εξής:
 - Δεν διαπιστώθηκε υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας στις περιοχές που εξετάστηκαν, αντίθετα σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχουν περιθώρια αύξησης των τουριστικών κλινών
 - Το διαχειριστικό πρότυπο της βιώσιμης ανάπτυξης είναι επιθυμητό στις περισσότερες περιοχές, ενώ το οικολογικό της απόλυτης προστασίας των πόρων θα πρέπει να περιορίζεται μόνο σε περιοχές με σημαντικούς διεθνώς προστατευόμενους περιβαλλοντικούς πόρους.
 - Παρόλο που ο μαζικός τουρισμός θα συνεχίσει να αναπτύσσεται, υπάρχουν δυνατότητες ελέγχου, ρύθμισης και οργάνωσης των περιοχών όπου συγκεντρώνεται, καθώς και η εκτόνωση του σε νέες περιοχές, με στόχο την χωρική ανακατανομή και την μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της τουριστικής δραστηριότητας.
 - Τα προβλήματα και τις δυνατότητες της τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας.

Στόχος της Μελέτης είναι

η χάραξη στρατηγικής και διατύπωση προτάσεων για μια βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και για την προβολή της στο διεθνή χώρο ως περιφέρειας τουριστικού προορισμού,

στην ευρύτερη προοπτική αναβάθμισης του διεθνούς και εθνικού ρόλου και της ακτινοβολίας της. Η Περιφέρεια προορίζεται να γίνει Νότια Δυτική Πύλη της χώρας και κόμβος συνδυασμένων μεταφορών, Εμπορευματικός - διαμετακομιστικός, τουριστικός - πολιτιστικός πόλος ανάπτυξης των δικτύων διευρωπαϊκής συνεργασίας και περιοχή σύγκλισης των δύο εθνικών - διεθνών αξόνων ανάπτυξης (Κεντρικού και Δυτικού), με βασικό πόλο ανάπτυξης την Ευρύτερη Περιοχή Πατρών.

2.1 Προτεινόμενες παρεμβάσεις τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Οι προτεινόμενοι άξονες παρεμβάσεων για την βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι :

1. Προστασία, ανάδειξη φυσικών τουριστικών πόρων
2. Προστασία, ανάδειξη πολιτιστικών τουριστικών πόρων
3. Οργάνωση, στήριξη, προβολή μεγάλων εκδηλώσεων Περιφέρειας (Αρχαία Ολυμπία - Ολυμπιακοί Αγώνες 2004, Πάτρα-Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης 2006).
4. Έλεγχος, οργάνωση, συμπλήρωση τουριστικής προσφοράς (καταλύματα, επιχειρήσεις, υπηρεσίες, υποδομές-αστική, τεχνική, ειδική τουριστική)
5. Ποιοτική αναβάθμιση, εμπλουτισμός τουριστικού προϊόντος (ανωδομές, υποδομές, υπηρεσίες)
6. Διαφοροποίηση τουριστικού προϊόντος - ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (θαλάσσιος, συνεδριακός, χιονοδρομικός, οικότουρισμός, ιαματικός, τουρισμός πόλεως, πολιτιστικός τουρισμός, αγροτουρισμός, δραστηριότητες ορεινού χώρου, νερού κλπ)
7. Ενίσχυση ορεινών περιοχών, ολοκληρωμένες παρεμβάσεις 8. Ανάπτυξη καινοτόμων δράσεων.
9. Προβολή τουριστικού προϊόντος
10. Τουριστική εκπαίδευση, κατάρτιση απασχολούμενου δυναμικού

Από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις, ορισμένες περιλαμβάνονται ήδη, άμεσα ή έμμεσα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ή σε τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠΑΝ, ΕΠΠΕΡ, κλπ). Άλλες περιλαμβάνονται επώνυμα, άλλες γενικά ως κατηγορία παρεμβάσεων και άλλες μερικά, ενώ υπάρχουν συγκεκριμένες παρεμβάσεις που δεν περιλαμβάνονται σε προγράμματα, αν και θα μπορούσαν να ενταχθούν σε γενικές κατηγορίες (π.χ. δεν προβλέπονται ονομαστικά άλλες ειδικές μορφές τουρισμού πλην του θαλάσσιου, του πολιτιστικού και του αγροτουρισμού και κάποιες νύξεις για οικότουρισμό, ενώ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπάρχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη οικότουρισμού, ιαματικού τουρισμού, συνεδριακού κ.ά.).

2.1.1. Ειδικό Στόχοι Προτεραιότητας (ανά Τουριστική Ενότητα)

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις εξειδικεύονται κατά τουριστική ενότητα - υποενότητα και κατά βαθμό προτεραιότητας, με βάση τα ειδικά τουριστικά χαρακτηριστικά της κάθε ενότητας και σύμφωνα με τις διακριβώσεις και αξιολογήσεις της Α' φάσης καθώς και τους στόχους προτεραιότητας, τους άξονες δράσης, τα μέτρα πολιτικής και την χωρική εξειδίκευση της Β' Φάσης.

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ / Εναλλακτικές μορφές τουρισμού:
οικότουρισμός, αγροτουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός

1. Τουριστική Ενότητα Αμβρακικού /

Συγκριτικό Πλεονέκτημα: Φυσικό Περιβάλλον

Παράκτια Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος, με ενίσχυση των ήπιων μορφών τουριστικής ανάπτυξης, ελεγχόμενη ανάπτυξη στο παράκτιο μέτωπο στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων, τέλος με μέτρα υποστήριξης του θαλάσσιου τουρισμού, του πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και του αγροτουρισμού.

Ορεινή Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση των φυσικών περιβαλλοντικών πόρων με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού στην ορεινή περιοχή (ορεινός, περιηγητικός, περιπατητικός, κ.ά.).

2. Τουριστική Ενότητα Δυτικών Ακτών Αιτωλοακαρνανίας /**Συγκριτικό πλεονέκτημα: μεγάλο ανάπτυγμα ακτών, θαλάσσιο στοιχείο, νησίδες***Παράκτια Περιοχή*

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος και του εκτεταμένου παράκτιου μετώπου με οργανωμένη ανάπτυξη θαλάσσιου τουρισμού στο παράκτιο μέτωπο, ήπιες μορφές τουρισμού εσωτερικών υδάτων στις διεθνούς περιβαλλοντικής αξίας λίμνες, υποστήριξη των πολιτιστικών πόρων με αναβαθμισμένες υποδομές και υλοποίηση της ΠΟΤΑ στο Μύτικα.

3. Τουριστική Ενότητα Μεσολογίου - Αιτωλικού /**Συγκριτικό πλεονέκτημα: πλούσιο φυσικό περιβάλλον διεθνούς αξίας, σημαντικό πολιτιστικό περιβάλλον και ισχυρά αστικά κέντρα υποστήριξης***Παράκτια Περιοχή*

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος παράκτιων και εσωτερικών υδάτων με ενίσχυση των ήπιων μορφών τουριστικής ανάπτυξης και με μέτρα υποστήριξης του θαλάσσιου τουρισμού, του οικοτουρισμού, του πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και του αγροτουρισμού, τέλος δε με ανάπτυξη των αστικών λειτουργιών του δίπολου Μεσολογίου - Αιτωλικού.

4. Τουριστική Ενότητα Ναυπακτίας /**Συγκριτικό πλεονέκτημα: ενδιαφέρον φυσικό περιβάλλον και αξιόλογο πολιτιστικό περιβάλλον***Παράκτια Περιοχή*

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του παράκτιου φυσικού περιβάλλοντος με έλεγχο της τουριστικής δραστηριότητας και οργάνωση - συμπλήρωση της τουριστικής προσφοράς, ενίσχυση του θαλάσσιου τουρισμού, καθώς και του πολιτιστικού τουρισμού.

Ορεινή Περιοχή Ναυπακτίας

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του ορεινού φυσικού περιβάλλοντος με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών ορεινού τουρισμού (ορεινού, ιαματικού, περιπατητικού, περιηγητικού, ορειβατικού, αγροτουρισμού, κ.ά.).

5. Τουριστική Ενότητα Ενδοχώρας Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας /**Συγκριτικό πλεονέκτημα: περιβαλλοντικοί φυσικοί πόροι εθνικής και διεθνούς σημασίας, ενδιαφέροντες πολιτιστικοί πόροι και ισχυρό αστικό κέντρο υποστήριξης***Πεδινή Περιοχή*

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος εσωτερικών υδάτων με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού στην πεδινή παραλίμνια περιοχή στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων με μέτρα υποστήριξης του οικολογικού και πολιτιστικού τουρισμού, καθώς και του αγροτουρισμού, τέλος δε με ανάπτυξη των αστικών λειτουργιών του Αγρινίου.

Ορεινή Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του ορεινού φυσικού περιβάλλοντος με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών ορεινού τουρισμού (ορεινού, πολιτιστικού, περιπατητικού, περιηγητικού, ορειβατικού, αγροτουρισμού, κ.ά.).

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ / Εναλλακτικές μορφές τουρισμού:
αστικός τουρισμός, συνεδριακός τουρισμός και χιονοδρομικός τουρισμός

6. Τουριστική Ενότητα Ακράτας - Αιγίου - Καλαβρύτων /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας ποτάμιου φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και του παράκτιου μετώπου, με οργανωμένη ανάπτυξη τουρισμού και έλεγχο τουριστικής ανάπτυξης στην παράκτια περιοχή στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων και με εξειδίκευση στον θαλάσσιο, πολιτιστικό και περιβαλλοντικό τουρισμό.

Ορεινή Περιοχή Καλαβρύτων

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας ορεινού και δασικού φυσικού περιβάλλοντος διεθνούς αξίας και προβολή - ανάδειξη - αξιοποίηση του πολιτιστικού περιβάλλοντος, με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού στην ορεινή περιοχή, και έλεγχο της τουριστικής ανάπτυξης στην ορεινή περιοχή στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων και με εξειδίκευση στον χιονοδρομικό, οικολογικό, ορειβατικό, περιπατητικό, πολιτιστικό τουρισμό.

7. Τουριστική Ενότητα Πατρών - Ορεινής Αχαΐας /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: ευρύτερη αστική περιοχή Πατρών, πλούσιο ορεινό περιβάλλον διεθνούς αξίας και αξιόλογο παράκτιο φυσικό περιβάλλον

Παράκτια και Αστική Περιοχή

Αναβάθμιση, εμπλουτισμός και συμπλήρωση της τουριστικής προσφοράς των Πατρών με εξειδικευμένη ανάπτυξη αστικού τουρισμού και δημιουργία ειδικών τουριστικών υποδομών που ευνοούν τις αστικές θεματικές μορφές τουρισμού (συνεδριακός, εκθεσιακός, ιατρικός, τεχνολογικός - επιστημονικός, πολιτιστικός, κ.ά.), εξυπηρέτηση αναγκών και οργάνωση περιοχών μαζικού τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή Πάτρας - Ρίου, έλεγχος και οργάνωση τουρισμού στην παράκτια περιοχή.

Ορεινή Αχαΐα

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας ορεινού και δασικού φυσικού περιβάλλοντος διεθνούς αξίας και προβολή - ανάδειξη - αξιοποίηση της ελληνικής μυθολογίας με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού στην ορεινή περιοχή (ορεινός, περιπατητικός, ορειβατικός, πολιτιστικός).

8. Τουριστική Ενότητα Κάτω Αχαΐας - Καλογρηάς /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: πλούσιο φυσικό περιβάλλον εθνικής και διεθνούς αξίας, γεινίαση με το αεροδρόμιο και την πόλη των Πατρών - Δυτική Πύλη

Παράκτια Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και του παράκτιου μετώπου, με ελεγχόμενη ανάπτυξη τουρισμού, εξυπηρέτηση αναγκών και οργάνωση περιοχών μαζικού τουρισμού στην περιοχή Καλογρηάς.

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ /Εναλλακτικές μορφές τουρισμού: ιαματικός τουρισμός,
θαλάσσιος τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός

9. Τουριστική Ενότητα ΒΔ Ακτών Ηλείας - Κυλλήνης /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: πλούσιο φυσικό περιβάλλον εθνικής και διεθνούς σημασίας, ιαματικές πηγές εθνικής σημασίας και ενδιαφέρον πολιτιστικό περιβάλλον

Παράκτια Περιοχή

Ανάδειξη - προστασία - διαχείριση του διεθνούς αξίας παραθαλάσσιου και παραποτάμιου φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και του παράκτιου μετώπου, με αξιοποίηση των ιαματικών

πηγών της Κυλλήνης στο πλαίσιο ειδικού ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης θεραπευτικού τουρισμού, ήπιες μορφές τουρισμού στο πλαίσιο ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων, έλεγχο και οργάνωση τουρισμού στην παράκτια περιοχή, τέλος δε με ανάδειξη - προβολή και αξιοποίηση των αρχαιολογικών χώρων.

10. Τουριστική Ενότητα Πύργου - Αρχαίας Ολυμπίας /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: ο διεθνούς αξίας ιστορικός και πολιτιστικός πόλος της Αρχαίας Ολυμπίας, το φυσικό περιβάλλον διεθνούς σημασίας και η ύπαρξη αστικού κέντρου υποστήριξης

Παράκτια και Πεδινή Περιοχή

Ανάδειξη, αξιοποίηση, προβολή του πολιτιστικού πόλου διεθνούς αξίας της Αρχαίας Ολυμπίας με ανάδειξη της Αρχαίας Ολυμπίας και της ευρύτερης περιοχής στο πλαίσιο ειδικού αναπτυξιακού προγράμματος, με συμπλήρωση υποδομών και αναβάθμιση, εμπλουτισμό και συμπλήρωση της τουριστικής προσφοράς Πύργου - Ολυμπίας, τέλος δε με έλεγχο και οργάνωση τουρισμού στην παράκτια περιοχή και ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των τοπίων φυσικού κάλλους και των περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών με προώθηση ήπιων μορφών θεματικού τουρισμού (οικολογικός).

Ορεινή Περιοχή

Ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση της ορεινής περιοχής με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού (ορεινός, περιπατητικός, αγροτουρισμός, κ.ά.).

11. Τουριστική Ενότητα Ν.Δ. Ηλείας - Καϊάφα /

Συγκριτικό πλεονέκτημα: φυσικό περιβάλλον διεθνούς και εθνικής αξίας και ιαματικές πηγές

Παράκτια Περιοχή

Ολοκληρωμένη ανάπτυξη, προστασία, προβολή και διαχείριση των παράκτιων και παραλίμνιων φυσικών πόρων διεθνούς σημασίας και των ιαματικών πηγών, με αξιοποίηση των δημόσιων τουριστικών εκτάσεων, των ιαματικών πηγών του Καϊάφα (θεραπευτικός τουρισμός) στο πλαίσιο ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης θεραπευτικού τουρισμού, καθώς και με έλεγχο και οργάνωση του τουρισμού στην παράκτια περιοχή

Ορεινή Περιοχή

Ανάδειξη, προστασία και ολοκληρωμένη διαχείριση του ορεινού περιβάλλοντος με ανάπτυξη ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων ειδικών μορφών τουρισμού, ήπιες μορφές θεματικού τουρισμού (ορεινού, περιπατητικού, ορειβατικού), καθώς και συμπλήρωση της υποδομής των πολιτιστικών πόρων για την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού.

2.2. Προσδιορισμός των προτεραιοτήτων και των αξόνων παρέμβασης των δημόσιων φορέων.

Εκτός από τον ΕΟΤ, το ΥΠΑΝ και τα συναρμόδια Υπουργεία, την Γ.Γ. Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας, τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τους Ο.Τ.Α., ιδιαίτερο ρόλο καλούνται να διαδραματίσουν και οι ακόλουθοι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα:

- Αθήνα 2004 (Οργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων - Αρχ. Ολυμπία)
- ΕΤΑ Α.Ε. (Αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας του ΕΟΤ: Ιαματικές πηγές Κυλλήνης, Καϊάφα, Ξενία, Ακτές κλπ)
- Πανεπιστήμιο Πατρών (Πανεπιστημιακά κέντρα έρευνας και τεχνολογίας, Συνεδριακό κέντρο)
- Οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, Δημοτικές Εταιρείες και λοιποί οργανισμοί της Αυτοδιοίκησης.
- η Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Αχαΐας (ΕΤΑΑ).

2.3. Πρόταση για τους άξονες και τις μορφές κινητοποίησης των φορέων του ιδιωτικού τομέα και των αναγκαίων κοινών δράσεων των δημόσιων και των ιδιωτικών φορέων.

Οι μικρές και μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις όλων των επιμέρους κλάδων της Τουριστικής Βιομηχανίας προκειμένου να επιβιώσουν, αλλά και να εξασφαλίσουν παραπέρα δυνατότητες αναβάθμισης και προβολής του τουριστικού δυναμικού τους εκμεταλλευόμενες τις σχετικές ευκαιρίες, καλούνται να ενταχθούν σε δίκτυα οικονομιών κλίμακας και γενικά συνεργασιών, να εκσυγχρονίσουν, να οργανώσουν και να εξειδικεύσουν το προϊόν τους, να εξασφαλίσουν έγκαιρη ενημέρωση για τις συνθήκες των αγορών και τις εξελίξεις που επηρεάζουν τις συνθήκες αυτές και φυσικά να ενσωματώσουν στη λειτουργία τους τις νέες τεχνολογίες, επιτυγχάνοντας και τη δική τους ενσωμάτωση σε ηλεκτρονικά δίκτυα πληροφόρησης και κρατήσεων.

Συμμαχίες και συνεργασίες μπορούν να δημιουργηθούν μεταξύ εταιρειών σε διάφορους τουριστικούς τομείς - όπως οι αεροπορικές εταιρείες με τις ξενοδοχειακές μονάδες ή τις εταιρείες ενοικίασης αυτοκινήτων - για να συντονίσουν μία απλούστερη για τους πελάτες ταξιδιωτική εμπειρία. Οι τουριστικοί οργανισμοί θα ήταν σκόπιμο να συνεργάζονται επίσης σε μεγάλο βαθμό, με οργανισμούς μη τουριστικούς - τράπεζες, εταιρείες τηλεπικοινωνιών, πολυκαταστήματα, καταστήματα υψηλής ραπτικής κ.α. - για να αυξήσουν την ικανότητα επίδρασης της αγοράς και να ενδυναμώσουν την εικόνα των προϊόντων.

Οι αναγκαίες κοινές δράσεις οι οποίες θα πρέπει να αναληφθούν από τους φορείς του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα μπορούν να συνοψισθούν σε τέσσερα βασικά σημεία :

- Στη βελτίωση της ελκυστικότητας ενός προορισμού
- Στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του μάρκετινγκ του προορισμού
- Στη βελτίωση της παραγωγικότητας ενός προορισμού
- Στη βελτίωση ολόκληρης της διοίκησης ενός τουριστικού συστήματος προορισμού

2.4. Πρόγραμμα δράσης

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις αναλύονται σε επιμέρους έργα και δράσεις. Στην κατηγορία των έργων περιλαμβάνονται μελέτες και κατασκευές. Στην κατηγορία των δράσεων περιλαμβάνονται ρυθμίσεις θεσμικές (νομοθεσίας και διοικητικής οργάνωσης), οικονομικές (κίνητρα, φορολογικές κλπ.) και άλλες δράσεις (π.χ. δίκτυα συνεργασίας, οργάνωση, πληροφόρηση κλπ.).

Τα προτεινόμενα έργα αφορούν κατά βάση τις μεταφορικές υποδομές και τα ενεργειακά - τηλεπικοινωνιακά δίκτυα, έργα αναπλάσεων με σκοπό τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου το οποίο συνιστά βασικό τουριστικό πόρο υποστηρίζοντας την τουριστική δραστηριότητα, έργα ανάπτυξης ορεινών - μειονεκτικών περιοχών, τέλος δε έργα που αφορούν μοναδιαίες χωροθετήσεις εθνικής και περιφερειακής σημασίας, άμεσα σχετιζόμενες με την πολιτιστική διάσταση του Τουρισμού οι οποίες προάγουν το διεθνή ρόλο της Περιφέρειας αναδεικνύοντας ταυτόχρονα το διεθνούς αξίας φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της υπό σύγχρονους όρους, όπως επίσης και το αστικό περιβάλλον.

Τόσο το πρόγραμμα έργων που προτείνεται, όσο και το μελετητικό πρόγραμμα που έχει ήδη διατυπωθεί αξιολογούνται σε δύο κατηγορίες Προτεραιοτήτων, Α και Β. Ως Α προτεραιότητα θεωρείται η χρονική περίοδος του III ΚΠΣ έως το 2006-2008, ενώ ως Β προτεραιότητα τίθεται η χρονική περίοδος μετά το 2008 έως το έτος 2015.

2.4.1 Μελέτη και Κατασκευή αναγκαίων έργων

1. Έργα γενικής αστικής ανάπτυξης στα οικιστικά κέντρα στήριξης
2. Έργα ειδικής παρέμβασης και ανάδειξης αστικού, φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
3. Έργα ανάπτυξης ορεινών περιοχών / Α Προτεραιότητα Ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης του ορεινού χώρου (π.χ. Ν. Α. Ηλεία: Δήμοι Αλιφείρας, Ανδρίτσαινας, Ζαχάρως, Σκιλλούντος, Φιγαλείας).
4. Έργα οδοποιίας
5. Τεχνικά Έργα / Α και Β Προτεραιότητας (αεροδρόμια, λιμάνια).
6. Εγκαταστάσεις και δίκτυα κοινής ωφέλειας / Α και Β Προτεραιότητας
7. Μελέτες και έργα τηλεπικοινωνιακής υποδομής / Α και Β Προτεραιότητας
8. Έργα ειδικής τουριστικής υποδομής
 - Έλεγχος, οργάνωση, συμπλήρωση τουριστικής προσφοράς (καταλύματα, επιχειρήσεις, υπηρεσίες, υποδομές - αστική, τεχνική, ειδική τουριστική)
 - Ποιοτική αναβάθμιση, εμπλουτισμός τουριστικού προϊόντος (ανωδομές, υποδομές, υπηρεσίες)
 - Διαφοροποίηση τουριστικού προϊόντος-ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού:
 - θαλάσσιος: - βελτίωση - συμπλήρωση σε τουριστικούς λιμένες Πατρών Ναυπάκτου και Μεσολογγίου και σε τουριστικά αγκυροβόλια
 - συνεδριακός: - Βελτιώσεις-συμπληρώσεις μεγάλων συνεδριακών κέντρων Περιφέρειας - Δημιουργία νέου Συνεδριακού Κέντρου στο Αίγιο
 - Ποιοτική αναβάθμιση, βελτιώσεις - συμπληρώσεις συνεδριακών κέντρων ξενοδοχείων
 - χιονοδρομικός: - Βελτίωση - συμπλήρωση χιονοδρομικού κέντρου Χελμού, Βαθείας Λάκκας Καλαβρύτων
 - οικοτουρισμός: - Δημιουργία Ολοκληρωμένων Οικοτουριστικών Πάρκων στους υδροβιότοπους Αμβρακικού, Μεσολογγίου - Αιτωλικού, Κοτυχίου
 - Έργα ειδικής υποδομής για την ανάπτυξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων
 - ιαματικός: - Δημιουργία Κέντρων Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Ιαματικού Τουρισμού στην Κυλλήνη και τον Καϊάφα
 - Μικρά έργα ειδικής υποδομής τοπικής κλίμακας για την βελτίωση - συμπλήρωση των υφισταμένων εγκαταστάσεων σε Ιαματικά Λουτρά
 - τουρισμός πόλεως: - Έργα ανάδειξης της Πάτρας
 - πολιτιστικός τουρισμός: - Έργα υποδομών και ανάδειξης πολιτιστικών πόρων, Έργα ανάδειξης της Γέφυρας Ρίου - Αντιρρίου ως αξιοθέατο
 - αγροτουρισμός: - Έργα ειδικής υποδομής και στήριξης του σε όλες τις ορεινές περιοχές της Περιφέρειας
 - δραστηριότητες ορεινού χώρου: - Έργα υποστηρικτικής υποδομής εναλλακτικών τουριστικών δραστηριοτήτων ορεινού χώρου και εσωτερικών υδάτων

2.5. Στρατηγική μάρκετινγκ και επικοινωνιακή στρατηγική

Ο γενικός στόχος που τίθεται για την Ελλάδα, τόσο για τις ξένες αγορές όσο και για την εγχώρια αγορά είναι η σημαντική **αύξηση της ανταγωνιστικότητας**. Κρίσιμο παράγοντα για την επίτευξη αυτού του στόχου αποτελεί η συντονισμένη συνεργασία του δημόσιου - ιδιωτικού τομέα. Οι επιμέρους στόχοι αναφέρονται στο προϊόν, την πολιτική μάρκετινγκ, την επικοινωνιακή πολιτική και την οργανωτική υποδομή.

Το βασικό πρότυπο το οποίο θα πρέπει να ακολουθείται είναι η σχέση αξίας - προσπάθειας της “Τουριστικής Εμπειρίας” για τη μεγιστοποίηση της ικανοποίησης των τουριστών. Η προτεινόμενη στρατηγική είναι η στρατηγική διαφοροποίησης, η οποία αποσκοπεί στη δημιουργία μιας μοναδικής ταυτότητας για τον προορισμό μέσα από την αντίστοιχη προσφορά στοιχείων αξίας.

Ο ποσοτικός στόχος που τίθεται για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2003 - 2006 αναφέρεται σε:

- Μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης αλλοδαπών και ημεδαπών επισκεπτών της τάξεως του 5-10%.
- Μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης συνολικών τουριστικών εσόδων της τάξεως του 5-10%.

Η γενική στρατηγική εξειδικεύεται στη συνέχεια σε γεωγραφική στρατηγική, στρατηγική τμηματοποίησης, στρατηγική τοποθέτησης.

Οι βασικές ομάδες στις οποίες μπορεί να στοχεύσει η επικοινωνιακή στρατηγική περιλαμβάνουν ταξιδιωτικά γραφεία και tour operators, μέσα ενημέρωσης, σημερινούς χρήστες, πιθανούς χρήστες, διάσημες προσωπικότητες και άλλες ομάδες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος.

Οι επικοινωνιακές ενέργειες, λαμβάνοντας υπόψη τα χαμηλά επίπεδα της ζήτησης και τη χαμηλή αναγνωρισιμότητα, θα πρέπει να στοχεύουν στα εξής:

- Παροχή πληροφοριών για τον προορισμό Δυτική Ελλάδα αλλά και τις επιμέρους τουριστικές ενότητες
- Διαμόρφωση και ενίσχυση εικόνας του προορισμού.

Όσον αφορά τις προϋποθέσεις υλοποίησης, αυτές απαιτούν:

- Αποφάσεις σχετικά με τους διατιθέμενους πόρους, μεταξύ των οποίων και προϋπολογισμούς Μάρκετινγκ.
- Επιλογή ή δημιουργία φορέα υλοποίησης, για την εξειδίκευση της Στρατηγικής Μάρκετινγκ
- Επιλογή διαφημιστικού φορέα, για την εξειδίκευση της στρατηγικής επικοινωνίας.

Όσον αφορά τον φορέα υλοποίησης αυτός προτείνεται να έχει μία κλασική οργανωτική δομή Μάρκετινγκ, με Υπεύθυνους λειτουργιών, γεωγραφικών περιοχών, αγορών και προϊόντων.